

TIL OG FRA

FAGKONSULENTEN

Nyt fra fagkonsulenten

Af René Bühlmann, fagkonsulent

Top ti ved mundtlig eksamen

Pensumcheckerne har i lighed med de tidligere år brugt tid på andet end pensumcheck, nemlig kigget os i kortene hvad angår vores og elevernes tekstvalg til eksamen. I år gjaldt det poesien, og ganske vist er det ikke en fortegnelse over “the nation’s favourite poems” eller gode ideer til “poems on the Underground”, men alligevel er det da morsomt og måske instruktivt at se, hvilke digte, der eksamineres i. Og apropos yndlingsdigte er placeringen i den hitliste, BBC lavede i 1995, over briternes 100 favourite poems angivet i parentes. Top ti:

1. Robert Frost, “The Road Not Taken” (47.)
2. William Blake, “London”
3. William Blake, “The Chimney Sweeper, I”

4. Rudyard Kipling, “The White Man’s Burden”
5. Coleridge, The Rime of the Ancient Mariner (29.)
6. Wordsworth, “Upon Westminster Bridge” (24.)
7. Wilfred Owen, “Dulce et Decorum Est” (8.)
8. John Keats, “La Belle Dame sans Merci”
9. Andrew Marvell, “To His Coy Mistress (16.)
10. Shakespeare, “Sonnet 18” (36.) / Rupert Brooke, “The Soldier” (21.)

Og hvad var så briternes yndlingsdigt? Kiplings “If -”. Pensumcheckernes liste kan i sin helhed læses på <http://www.en.gymfag.dk/anglowww/2004helelandetpoesislut.htm> og briternes foretrukne digte i bogen *The Nation’s Favourite Poems*.

Pensumindberetning

Da der er centralt tilsyn i vores skolesystem, skal der laves kontrol, og denne kontrol varetages på fagkonsulentens vegne af et hold pensumcheckere. Pensumcheckerne har igen i år været meget grundige, men de tager stikprøver, og derfor bliver alt ikke kontrolleret. Den sidste kontrol ligger hos censor.

At der skal udøves kontrol står ikke til diskussion, selv om diskussionslysten er

TIL OG FRA FAGKONSULENTEN

stor blandt de ærede kolleger, når det gælder returnerede pensumskemaer med pensumcheckernes kommentarer. Tilbagevendende problemer er overskridelse af sidetal, manglende dækning af genrer og endnu ikke valgte tekster. Sidstnævnte bliver af nogle kolleger opfattet som helt legitimt, men hvis man skal være lidt grov, kunne man sige, at det kan opfattes som udtryk for manglende planlægning, og det indtryk kan ingen være tjent med, hverken elever, censorer eller, i sidste instans, offentligheden. At en tekst efterfølgende bliver erstattet af en anden er selvfølgelig helt i orden, så længe pensumkravene stadig opfyldes og censor får besked (de nærmere betingelser kan læses i Eksamensbekendtgørelsen, kapitel 2, § 5). Det er i det hele taget ikke dårligt at orientere sig i de relevante bekendtgørelser, inden pensum, eksamen og alle udenværkerne afskibes.

Skriftlig eksamen

I år har de fleste skriftlige censorer, der er blevet bedt om det, kommenteret årets eksamensopgaver og – besvarelser. Kommentarerne er vigtige for de tre opgavekommissioners videre arbejde, så en stor tak til de involverede. Der var blandt censorerne som sædvanlig delte meninger om tekstforlæggenes egnethed, og størst var divergensen omkring B-niveau opgavens tekst "Sweet Ladies". Vurderingerne spændte fra "ubrugelig" til "god tekst, der ikke virker for firkantet eller entydig", og fra "de svage elever lades i stikken" til "en god opgave for de svage elever". Novellen "Sand" forårsagede også lidt turbulens, om end ikke nær så kraftig som de søde slikdamer. Nummer et på tilfredshedshitlisten var absolut "Closer to the Water's Edge" efterfulgt af "For Their Own Survival". Som et kuriosum kan nævnes, at flere censorer mente, at "Sand" måtte være ubehjælpsomt forkortet, hvad den ikke er: Den

er gengivet verbatim og in extenso. En nærmere og officiel redegørelse for censorernes kommentarer bliver lagt ud på uvm's hjemmeside omkring efterårsferien.

Den skriftlige opgave på B-niveau

Der har været nogle kommentarer fra lærere og censorer angående rækkefølgen af pindene i årets udgave af den skriftlige eksamensopgave på B-niveau. Anledningen er, at "themes" er flyttet op som den første pind i modsætning til tidligere, hvor den stod som den sidste. Opgavekommissionens begrundelse for at gøre det er, at pindene af en hel del bliver brugt som disposition, og at punktet ofte får en stedmoderlig behandling i slutningen af besvarelserne, hvor eksaminanden muligvis er løbet tør for krudt. Det skal pointeres, at eksaminanderne selvfølgelig må disponere deres besvarelse, som det behager, og de fleste lærere gør da også deres elever opmærksom derpå. Ændringen har ingen indflydelse på kravene til opgaven, og dermed heller ikke på bedømmelsen.

Standardforsøg HN's og HNm

De skriftlige standardforsøg med HN's- og HNm-opgaverne kører videre i skoleåret 2004-05, da de er et væsentligt led i udarbejdelsen af gymnasie- og hf-reformens nye opgavetyper. Censorerne ved sommereksamen er gennemgående positive over for forsøgene, og mange hilser muligheden i HNm-opgaven for at besvare enten en overvejende ikke-litterær opgave eller en litterær velkommen. Der var i årets eksamensopgaver til HNm lavet en justering af besvarelsens længde, således at det forventede omfang blev sat til 700-1000 ord, og dette var en følge af de erfaringer, der var gjort tidligere år. Jeg vil opfordre så mange som muligt til at deltage i forsøgene, både fordi eleverne gennemgående er glade for at arbejde med flere tekster, og fordi de er

TIL OG FRA FAGKONSULENTEN

vigtige for gymnasie- og hf-reformen. Man kan kun tilmelde et helt hold, og alle holdets elever skal ønske at være med. Det er vigtigt, at fortælle eleverne om forsøgsbetingelserne og gøre dem opmærksom på, at de ikke stilles ringere end andre mht. bedømmelse. Mere om tilmelding, betingelser og opgavernes indhold og udformning kan læses i ministeriets hæfte om udviklingsarbejde og forsøg, der snart udsendes på papir og digitalt.

Reformen

På nuværende tidspunkt (ultimo august) ligger udkastene til læreplanerne på ministeriets hjemmeside (<http://www.uvm.dk/nyheder/gymnasiereform/liste/læreplaner.htm?menuid=152510>) til almen orientering. I sidste halvdel af september sendes de til officiel høring, og de tages derfor af nettet. Der har i forbindelse med offentliggørelsen fra omkring 20. juni og til medio september været en konference på skolekom, hvor lærere kunne give deres mening til kende om udkastene. Selv om indlæggene indtil nu har været få, har de været relevante.

Overordnet set, er målstyringen nok den mest skelsættende nyhed i gymnasie- og hf-reformen. Med målstyring forstås, at undervisningen skal være styret af det, som eleverne skal kunne som resultat af undervisningen, dvs. deres kompetencer. Kompetencerne i engelsk er formuleret i læreplanernes punkt 2.1, der kaldes *Faglige Mål*. Disse kompetencer kan opnås ved arbejdet med meget forskelligt stof og ved anvendelse af varierende arbejdsformer og er altså ikke knyttet til et særligt pensum. Dog er der i læreplanerne fastsat et fagligt indhold, der er uomgængeligt for opnåelse af de specifikke kompetencer, og dette obligatoriske indhold kaldes **kernestoffet**. Men dette kernestof skal altså ikke opfattes som et

pensum, men som en nødvendig forudsætning for at nå målene. For at nå helt frem til målene skal der bruges stof, der perspektiverer og uddyber kernestoffet og i det hele taget udvider den faglige horisont, og dette stof er ikke nærmere defineret, men bestemmes af læreren, eleverne, og de tværfaglige behov, man måtte have. Dette stof kaldes **supplerende stof**. Hvis man fx på B-niveau vil læse Dickens og sætte ham ind i en historisk kontekst, er der intet til hinder for det, selv om ældre tekster ikke nævnes specifikt i afsnittet om kernestoffet. Det, der nævnes i kernestoffet **skal** behandles, alt muligt andet **kan** behandles, hvis det vel at mærke er med til at opfylde målene. At finde det supplerende stof vil forhåbentlig i meget høj grad få opfindsomheden frem hos os engelsklærere, og være med til at gøre faget endnu mere spændende, spændstigt og anvendeligt.

Baggrunden for defineringen af målene i de fire læreplaner for engelsk er den opstilling af kompetenceniveauer, som findes i Europarådets rapport *Common European Framework of Reference for Languages*, og der opereres med en klar progression i kompetencerne fra C-niveau på enkeltfag til A-niveau i stx.

Som en logisk konsekvens af målstyringen ændres den mundtlige eksamen på den led, at der ikke længere eksamineres i et pensum, men i hvilken grad en eksaminand har opnået de faglige mål, således at eksaminandens kompetencer er i fokus, ikke beherskelsen af et bestemt stof. Derfor prøves der i en **ulæst tekst**, ikke at forveksle med den ekstemporaltekst vi bruger i den nuværende ordning. I forbindelse med brug af ulæst tekst er tanken, at der gives en times forberedelsestid i stx og hf enkeltfag C-niveau, og 24 timer i hf B-niveau.

At der ikke længere opgives et pensum til eksamen, gør det nødvendigt at registrere

TIL OG FRA FAGKONSULENTEN

det arbejde, der er udført i løbet af året, på anden vis, og det vil ske på en hjemmeside, så elever, lærere og censorer kan danne sig et overblik over temaer og stof, der er arbejdet med sær- og tværfagligt.

Forskellen i forberedelsestiden mellem stx og hf afspejler sammen med defineringen af især faglige mål og kernestoffet et ønske om en klarere markering af niveauerne og uddannelsernes profil. Man vil bemærke, at stx A-niveau er forholdsvis litterært orienteret, stx og hf B-niveau mere anvendelses- og nutidsorienteret og enkeltfag C-niveau meget brugsorienteret, i den forstand at det teoretiske stof prioriteres lavt. Baggrunden for disse toninger er taksonomi og ikke ønsker om at reducere faget til redskabs- eller parlørfag.

I forhold til tidligere læreplaner vil det nok springe i øjnene, at det historiske/samfundsmæssige indhold i faget har fået større vægt og dermed styrket engelsk som et bredt **kulturfag**. Det gør det lettere for faget at indgå i tværfagligt arbejde som en ligeværdig partner, der ud over sprog også bidrager med viden, og samtidig sætter faget også eleverne/kursisterne i stand til at forholde sig til den internationaliserede virkelighed, de lever i. I det hele taget er **sam-**

spillet med andre fag endnu en markant nyskabelse i forhold til de gamle fagbilag. Både som obligatorisk fag og som studieretningsfag skal engelsk i gymnasiet - og i videst muligt omfang også på hf - indgå i samspil med andre fag med de mål at skabe større sammenhæng fagene imellem og sætte det faglige stof ind i et bredere perspektiv. I gymnasiet bliver der også mere bundne samspil i forbindelse med Almen Sprogforståelse i grundforløbet og Almen Studieforbereelse i alle tre år.

Der kan læses mere om de mest markante forskelle mellem de nye læreplaner og de gamle fagbilag i det korte dokument ”Engelsk i stx og hf efter reformen”, der ligger i debatkonferencen på www.emu.dk.

I dette efterår skal **vejledningerne** skrives, og de kommer kun digitalt for at sikre en løbende opdatering. Vejledningerne vil udforme sig som en udfoldelse af læreplanerne med tilføjelser af paradigmatisk eksempler på tvær- og særfaglige undervisningsforløb. I forbindelse med læreplanerne og vejledningerne bliver der i løbet af dette skoleår arrangeret en række landsdækkende møder for interesserede kolleger.

Opgørelse over digte, der er opgivet til eksamen i 2004

Forfatter (efternavn først)	Digtets titel (artikel side)	År	A-niveau (gyn+lf)	B-niveau (gyn+lf)	C-niveau (lf)	Total
P	Torn			1		1
2-Pac	Change	1991		1		1
Adams, Anna	Jean Arrolfari and her Wife			1		1
Adcock, Fleur	For Heidi				1	1
Adcock, Fleur	Leaving the Tote			1		1
Aimee Mann	Deathly		1			1
Alington	Treach Idyll		1			1
Alan, Lewis	Strange Fruit	1940		5	2	7
Allott	Longing	1850		1		1
Alatorm, O.	Saddest Story Ever Told, The			1		1
Alvi, Moizna	Presents from my aunts in Pakistan	1993		1		1
Arin, Kingsley	Real Earth, The		1			1
Angelou, Maya	Caged Bird	1966			1	1
Angelou, Maya	With Hope, Good Morning	1993		1		1
Angelou, Maya	On the Pulse of the Morning	1993	1			1
Anon.	Walking Mathilda				1	1
Anon.	Van Darnen's Land			2		2
Anon.	Dinky di		1			1
Anon.	She Was Poor, But She Was Honest	18..			1	1
Anon.	Wild Colonial Boy, The			1		1
Anon.	About, Retry, Ignore?		1			1
Anon.	Lord Randall			2		2
Anon.	Barbus Allen's Cruelty			2		2
Anon.	Gangster's Paradise			1		1
Anon.	In Service		1			1
Anon.	Life of the Mannings	1848	1			1
Anon.	Battle of Boyne, The			1		1
Anon.	Cruel Mother, The			1		1
Anon.	Australia Fair (The National Anthem)			1		1
Anon.	Why		1			1
Anon.	Seth My Father Wore, The			1		1
Anon.	No Pope, No Priest			1		1
Armitage, Simon	If Ain't What You Do, It's What It Does to You	1989	1	5	3	9
Armitage, Simon	About His Poems			1		1
Armitage, Simon	I'm very Bothered	1992	1	3	3	7
Armitage, Simon	November	1989	1	2		3
Armitage, Simon	Poems	1992		1	3	4
Arnold, Matthew	Dover Beach	1855	2			3
Ash, J.	Poor Boy Portrait of a Painter	1982	1			1
Aspath, Herbert	Volcanoes, The	1917	1			1
Atwood, Margaret	Farther Afield		1			1
Atwood, Margaret	Wrenna, The		1			1
Atwood, Margaret	Paths and Thingscape		1			1

Ovenstående er et uddrag af opgørelsen, som kan ses i fuld version på www.en.gymfag.dk/anglowww/2004helelandetpoesislut.htm